

Kibaaroolu, mennu danteeta Okutooba, Nofemba niŋ Disemba karoo kono sanji 2005

Kibaari kutoolu santo

Moodu Kante 26.12.2005

"Kanillayi" boorijiyo jombota

Arijumoo Disemba karoo tili muwaŋ niŋ saba ò ye boorijii kutoo jombo Banjunu la bayee baa to, ò ka a fo daameŋ ko "Julayi 22 bayee". Ì ye boorijiyo ñiŋ toolaa "Kanillayi" la, meŋ mu Kambiya bankoo la ñaatonkoo la wuluusaatewo ti. Bankoo ñaatonkoo Yaayaa Jamme faŋo ye a dantee ko kuuraŋolu, boorijiyo ka mennu jaara, wolu siyaata ka tambì kuuraŋ keme ti. Ñinnu be wolu kono; kirikiroo, kuŋ dimoo aduŋ kuuraŋolu, mennu ka soto kewo niŋ musoo teema. Booroo ka musoolu fanaa jaara, mennu ka dimoo soto ò la kuuru waatoo kono.

Ì ka ñiŋ booroo waafi kaboolu kono. Liitari talantewo mu dalasi keme ti. Kaba baalu, mennu ka liitari kiliŋ niŋ talaa (1,5 l) taa, mu dalasi keme saba ti. Jamme ye moolu yaamari ko, ò ñanta ò hakiloolu tu la baake, kaatu tapalee moolu be siyaariŋ ne. A si ke noo, ò ye feŋ doo waafi, meŋ maŋ ke "Kanillayi" booroo ti, waraŋ ò ye jjiyo lafaa a kono.

Moodu Kante 26.12.2005

Peresidaŋ Jamme ye moo keme saba samba Maka

Kambiya ñaatonkoo Yaayaa Jamme, ñinaŋ saŋo a ye moo keme saba le samba hijoo la Maka. Kibaaroolu ye a yitandi ko, wo moolu bee bota bankoo karoo bee le to. Ñiŋ maŋ ke siiŋaa foloo ti peresidaŋ Jamme ka Kambiya moolu samba hijoo la, bari ñinaŋ moolu le siyaata ka tambì saŋ doolu la.

Moodu Kante 26.12.2005

Kambiya niŋ Kanada la kompanii doo ye koloŋ tuloolu siŋo siiŋee

Kanada la kompanii doo, ò ka a fo meŋ ye *Buried Hill Energy Company*, wo le niŋ Kambiya mansakundaa ye kameŋo siiŋee, fo ò si siloo soto noo ka bankoo la tulu koloŋolu siŋ.

Wo siiŋaaroo keta lookuŋ tambilaa le. Disemba karoo tili muwaŋ niŋ fula ò ye ñiŋ kibaaroo dantee safeerilaalu la. Kumandaŋo, meŋ marata Kambiya la tulu kuwoo la, Usumaani Jamme ye a fo ko, saayiŋ ñiŋ temboo to ò be a kata kaŋ baake ka a je ko, bankoo la nafaa tankata. Jamme ko, Kambiya moolu bee le denta wo neemoolu la.

Roger Haines, meŋ mu *Buried Hill Energy Company* la ñaatonkoo ti, a ye a yitandi ko, niŋ saritoolu bee timmata Januwari karo kono, a te mee la, dookuwo be dati la. Sanji fula koomantoo ì ye dulaa woorowula suutee Kambiya bankoo kaŋ, tuloo si tara noo daameŋ. Saayiŋ ì niŋ Kambiya mansakundaa benta dulaa foloo niŋ dulaa naaninjaŋo la kuwo to. *Roger Haines* ye a fo ko, ì la kompaniyoo pareeta le ka doolari miliyoŋ taŋ jamaa bondi ka tulu koloŋolu siŋ ñiŋ dulaa foloo to, meŋ fanoo taata fo 750 km². Ì be depansoo ke la fanaa ka Kambiya diŋolu karandi ñiŋ tulu dookuwo la.

Niŋ ali hakiloo bulata ñiŋ kuwo la, Kambiya ñaatonkoo Yaayaa Jamme ye a yitandi sanji fula koomantoo ko, tuloo be bankoo kaŋ ne, aduŋ a ye ñiŋ feeroolu toolaa "*Prospect Alhamdoulilahi*" la.

Moodu Kante 26.12.2005

NAWEC la dalasi miliyoŋ taŋ wooro juloo le be mansakundaa la

Fuladu Tiliŋ dipitewo *Churchill Falayi Baldeh* ye a yitandi dipitee buŋo to ko, Kambiya la jiyo aniŋ kuuraŋ kompaniyoo, *NAWEC*, la juloo meŋ be Kambiya mansakundaa la, a taata fo dalasi miliyoŋ taŋ wooro, wo bee mu jiyo niŋ kuuraŋo le ti. *Baldeh* ko, mansakundaa ñanta feeroo ke la le ka wo juloo joo. A ko, wo be ì tinna la *NAWEC* la dookuwo si yiriwaa.

Bari minisita, meŋ marata naafuloo la, Bala Musa Jeyi ko, mansakundaa le ka *NAWEC* la yiriwaa koodoolu joo, bari *NAWEC* buka feŋ joo mansakundaa la rankeesoo to. Minisita Jeyi ko, *NAWEC* doron ne mu kompaniyoo ti bankoo kaŋ, meŋ buka naamoo joo. Minisita naata a yitandi dipitee buŋo la ko, sambiŋ mansakundaa be taa jenereeti kutoo saŋ naŋ ka bo Sawudi Arabiya.

Moodu Kante 26.12.2005

Mbindaanoo ye a diŋo fayi

Poliisoolu ye mbindaanoo le samba kiitiyo la Kanifiŋ kiitiibuŋo to, ì ye a tuumi ko, a ye a fansuŋ deenaanoo le fayi kamoo kono.

Mbindaanoo too mu Ayida Baasi le ti aduŋ a keta Olu Joosuwaŋ ne. Poliisoolu ye a muta tumoo meŋ na, moo doo ye ì sobindi ko, Ayida wuluuta le, bari a ye a diŋo fayi kamoo kono. Poliisoolu ye a muta ka a samba luwaa ñaatiŋo la.

Moodu Kante 26.12.2005

Kiditiyoolu ñapita Kambiya diŋolu kaŋ *Nigeria*

Kambiya diŋ luulu, kiditiyolu ñapita wolu le kaŋ *Nigeria* bankoo kaŋ tumoo meŋ na, ì taata maabee *AIDS* beŋo la jee. Ì la ñaatonkoo Alimaamoo Baroo ye a fo *POINT* la kibaari kayitoo ye ko, wo kiditiyolu naata hoteloo to. Ì ye ì faŋ ke luntaŋolu ti, bari waatoo meŋ na ì ye ì la baakoolu yele, ì ye kidoolu fintindi. A ko, ì ye moolu bee ñaamootoo diyaakuyaa soso bundiŋ doo le kono ko tiya bootoolu. Ì ye koodoolu taa, ì borita. A ko, aliamudulilaahi, wo kiditiyolu maŋ moo faa ì kono, bari ì ye ì mantoora le doron.

Moodu Kante 24.12.2005

MRC ye sikaa saboo toŋ ò la dandaŋo la

Kibaaroolu, mennu bota MRC lopitaanoo to, ye a yitandi ko, ka dati ñiŋ saŋ kutoo la ò te soŋ na kotenke ko, moo-wo-moo ye sikaa saba ò la dandaŋo la. Dokita Tumaani Kooraa ye a yitandi kibaari safeerilaalu ye ko, sikaa saboo ka saasaa siifaa muwaŋ niŋ luulu le saabu hadamadiŋo la. A ko, niŋ a ye a tara ko, konoo be musoo la, jamaa-jamaa sikaa ka a maarii la konoo tiŋaa, a ka ñaamootoo saayaa saabu fanaa.

Dokita Kooraa ko, moo meŋ buka sikaa saba, a ka baluu sanji taŋ ka tamba moo, meŋ ka a saba. A ko ñaama saboo waraŋ taayi saboo, wo buka kuuraŋo jaara ko meŋ doolu ye a miira ñameŋ. Dokita Kooraa ye a yitandi ko, niŋ i ye a jii-bee, ñaamaatoolu mennu be Kampamaa lopitaanoo to, wolu kono talantewo bee mu ñaamasabalaalu le ti.

Seeku Janne, meŋ bota mansakundaa la jaatakendeyaa bundaa la, ye a yitandi ko, moo jamaa be faa kaŋ duniyaa kono bii sikaa saboo kamma la. A ko, baawo dipitee buŋo ye luwaa londi le ko, sikaa maŋ ñaŋ na saba la moolu la taradulaalu to, wo to moolu bee ñanta wo luwaa muta la ò bulu foloo la.

Moodu Kante 26.12.2005

Diina ñaatonkoo ye luwaa dadaalaalu daani

Dokita Umari Jaa, Isilamoo lonnaa baa aduŋ karammoo le mu a ti Kambiya la karambuŋ baa to, ò ka a fo ko meŋ *University*. A woosita bankoo la luwaa dadaalaalu ye ko, ò kana duniyaa la luwaalu hani kiliiŋ faliŋ, meŋ niŋ Isilamoo la luwaalu maŋ taa ñoo la. Isilamoo luwaa ñiŋ ò ka a fo ko meŋ sariyaŋo.

Dokita Jaa ko, ñantoo doolu, mennu be dendiŋ niŋ musoolu aniŋ dindiŋolu la, wolu kono doolu ñiŋ sariyaŋo maŋ taa ñoo la. A ko, ka ñiŋ falindiri siifaa ke Kambiya bankoo kaŋ, wo le mu ka bankoo bula bataa kono. A ko, kaatu niŋ a ye a tara ò ye wolu faliŋ, moolu be taama la niŋ wo le la. Niŋ diina ñaatonkoo ye a yitandi ko, musoolu niŋ kewolu la karaŋo mu kuu baa le ti duniyaa kono. A ko, wo le ye a tinna balaŋo be "kee kiliiŋ - musu fula" kuwo to.

Moodu Kante 26.12.2005

Weah ye kiitiikuwo bula

George Weah, meŋ foota palaasoo la *Liberia* la peresidaŋ kariteefayi tambilaa la, a ye a yitandi ko, saayiŋ a ye kiitiikuwo bula le, a ye meŋ wulindi *Ellen Johnson-Sirleaf* kaŋ.

Niŋ ali hakiloolu be a kaŋ, *Johnson-Sirleaf* niŋ *Weah* le ye ñoosaboo ke peresidaŋ siiraŋo la Okitooba karoo kono, bari *Johnson-Sirleaf* naata a kaŋee. Hani wo *Weah* ko, a maŋ ke wo ñaama, kaatu nakaroo le keta jee.

A ye a fo nuŋ ko, a be ñiŋ kuwo samba la kiitiibuŋo ñaa tiliŋo la, bari saayiŋ a yamfata le.

Niŋ kuwolu taata a ñaama, *Johnson-Sirleaf* be kalindi la ka ke bankoo la ñaatonkoo ti aduŋ a be ke la musu foloo ti, meŋ foloo siita peresidaŋyaa siiraŋo kaŋ Moofinduu.

Moodu Kante 26.12.2005

Imaamoo ye keloo ke jaamaŋo to

Samba Ba, Faaraatonkoolu la imaamoo, niŋ kee doo, ì ka a fo meŋ ye Keemoo Saaho, wolu le keleta Faaraato jaamaŋo daala Okitooba karoo tili wooro. Keemoo ye faŋo taa, a ye imaamoo sepu a kuŋo to aniŋ a buloo to. Imaami Ba fanaa ye dokoo sika, a ye Keemoo fadi a ñaato. M be temboo meŋ to, poliisoolu ye ì moo fuloo bee samba Birikaama kiitiibuŋo to.

Kibaaroo niŋ bota *Observer* kibaari kayitoo to, Disemba karoo tili 13.

Bob Marley baadiŋolu naata Kambiya

Moo woorowula, mennu mu *Bob Marley* baadiŋolu ti, wolu le futata Kambiya bankoo kaŋ lookuŋ kiliŋ kumpabooroo la. Ì be diyaamu kaŋ kibaarutaalaalu ye tumoo meŋ na ì ko, *Bob* baamaa faŋo be maabee la aada tuluŋo, meŋ be ke la bankoo kaŋ Juuni kari naalaa. Ì ko, ì la ñiŋ lookuŋ kiliŋ jaŋ ì be jiyaa dulaalu aniŋ dulaa doolu juubee la janniŋ *Bob Marley* baamaa be naa la. Ì ko, feeroolu be laariŋ ne ka karambuŋo loo bankoo kaŋ, moolu be kali misikoo karaŋ na daameŋ.

Bob Marley keta moo le ti, meŋ too faramansita ka tamba duniyaa kono jaloolu bee ti, mennu ka *reggae* –denkiloolu laa. Ate faŋo faata sanji 1981.

Moodu Kante 25.11.2005

Kambiya ye lafañi sepuroo dati

Duniyaa bee la kafu baa *WHO*, mennu marata hadamadiŋolu la jaatakendeyaa la, wolu niŋ Kambiya mansakundaa le kafuta ñooma ka dindiŋolu sepu, mennu sanjoolu be kabo luulu ka taa wo ye duuma. Ñiŋ sepuroo daliiloo mu ka Kambiya dindiŋolu tankandi lafañi kuuraŋo ma. A be diyaamu kaŋ tumoo meŋ na ì ye wo sepuroo dati, moo meŋ be siiriŋ *WHO* ye bankoo kaŋ, *Dr. Shivute*, a ko, lafañoo mu kuuraŋ ne ti, meŋ ye dindiŋ jamaa la saayaa saabu. A ko, a la kafoo be kato ke la le fo ì ñiŋ Kambiya mansakundaa si ñoo muta a ye bambaŋ ka jaatakendeyaa dii moolu la.

Fatou Lamin Faye diyaamuta wo minisita tooyaa la, meŋ marata jaatakendeyaa la. A ko, ñiŋ sepuroo de wo ye a yitandi ko, Kambiya mansakundaa be pareeriŋ ka jaatakendeyaa futandi bankoo moolu bee ye. Aduŋ a ye wuluulaalu yaamari ko, ì si ì diŋolu fintindi fo ì bee si sepuroo ke.

Moodu Kante 25.11.2005

Kumandiroo keta le ka *Charles Taylor* samba kiitiyo la

Kafoolu menu be looriŋ ka Moofinduu moolu la ñantoolu koroosi, wolu le ye kiliroo ke ko, *Liberia* la peresidaŋ kotoo *Charles Taylor* suuloo be jee le ka a samba kiitiibuŋo to ka a kiitindi. Ñinnu kafoolu ye wo suuloo yitandi nuŋ waatoo meŋ na ì ye ì la beŋ baa ke nuŋ Kambiya bankoo kaŋ Nofemba karoo kono. Ì ko, itolu de laata ñiŋ na ko, ka *Taylor* samba kiitiyo ñaatiŋo la. A kummaayaata le ka je ko, luwaa be looriŋ ne, aniŋ ka a je ko, moo koteŋolu te wo balafiriŋyaa kuwo seyinkaŋ Moofinduu la ñiŋ tundoo la.

Charles Taylor keta nuŋ ñaatonkoo ti *Liberia* bankoo kaŋ aduŋ a la maraloo kono keke jawoo naata wuli jee. Moo wuli jamaa foota ì ñiyolu la. Balannaalu ye musoolu diyaakuyaa laañooyaa aniŋ kuu jawu jamaa keta.

Okosi karoo kono 2003 ate, *Taylor*, naata bori ka taa *Nigeria* bankoo to, bari hani wo kafoolu ye kiliroo ke le ko *Nigeria* mansakundaa ñanta a dii la kiitiibuŋo la, meŋ be *Sierra Leone* ka ì danku tuumiroolu ma, ì ye menu laa a kaŋ.

Moodu Kante 25.11.2005

Saatakuuraŋo (AIDS) be siyaa kaŋ ne duniyaa kono

Duniyaa la kafu baa *UN* ye a yitandi ko saatakuuraŋo jankari kesoo be moolu meŋ na duniyaa kono ñiŋ temboo la, a taata fo moo miliyoŋ taŋ naani aniŋ feŋ, aduŋ wolu kono miliyoŋ luuloo bee ye a soto ñinaŋ saŋo le kono. *UN* ye a yitandi ko, a jankaroo be wajabi kaŋ Tubaabuduu tiliboo la teemoo aniŋ *Asia* tundoo maafano la. Bari ì ko, a be talaa kaŋ ne moolu kono, menu ka laañooyaa tuluŋolu ke *Thailand* and *Cambodia* bankoolu kaŋ. Ì ko, ñinaŋ saŋo kono ñiŋ saatakuuraŋo ye moo miliyoŋ saba faa aduŋ wo ñankamoo kono wuli keme luulu bee mu dindiŋolu le ti. *UN* tentanta ka a yitandi ko, Moofinduu la maafano la kuuraŋo ñiŋ be wajabi kaŋ ne. Ì ko, hani ka bii koleyaa be keriiŋ ne fuwaaroolu ye ka ñiŋ jankaroo la booro soto. *Dr. Peter Piot*, meŋ fanaa mu *UN* dookuulaa le ti, a ko, jankaroo be kontinee kaŋ ka wajabi duniyaa kono. Wo to moolu ñanta katoo lafaa la le ka ñiŋ kuuraŋo keke.

Moodu Kante 22.11.2005

Moofinduu be jikiriŋ musu peresidaŋo la

Liberia bankoo lafita ka nenemaajewo samba naŋ Moofinduu tumoo meŋ na, musoo meŋ loota jee peresidaŋ kariteefayoo la, *Ellen Johnson-Sirleaf*, ì ko, ate le ye a mooño *George Weah* daŋ. Wo musoo ñiŋ mu londitii baa le ti aduŋ a ye dookuwo ke dulaa jamaa le to komeŋ *UN* la naafuloo la fannaa la aniŋ kodibuŋ maabodulaalu to.

A mooño *Weah*, wo maŋ soŋ kariteefayoo taata ñaameŋ. A ko, tapaleeyaa niŋ nakaroo le keta jee. A ko, ate niŋ a la patiyo moolu te soŋ na *Sirleaf* la peresidaŋyaa la. Bari *Nigeria* aniŋ *South Africa* la peresidaŋolu ko, tapaleeyaa maŋ ke aduŋ ì ye *Sirleaf* jayi baake a la katoo kamma la. Ñiŋ musoo, meŋ sanjoo be taŋ wooro niŋ woorowula (67), nene loota peresidaŋ kariteefayoo la le a niŋ *Liberia* la peresidaŋ kotoo *Charles Taylor*, bari a maŋ naa kaŋee.

Moodu Kante 22.11.2005

Suusuulaa kuuraŋo booroo sotota

Kompaniyoo doo le be *Belgium*, wolu le ye booroo fintindi, meŋ ka suusuulaakuuraŋo (*malariya*) jaara luŋ kiliŋ wucewo kono aduŋ a maŋ jari ò ye i landi lopitaanoo to. *Point* la kibaari kayitoo ye a yitandi ko, booroo ñiŋ daa te jawuyaa la, a si ke noo Kambiya kodoo dalasi 30 doronj ne ti. Booroo be beteyaa la Moofinduu, suusuulaa kuuraŋo be siyaariŋ baake daameŋ to. Aduŋ ò ko, wo kompaniyoo be katoolu ke kaŋ ne ka wo booroo futandi Moofinduu janniŋ saŋ naalaa.

Moodu Kante 22.11.2005

Parendiroo be ke kaŋ ne Kambiya la kariteefayi naalaa to

Bundaa, mennu marata kariteefayoo la Kambiya bankoo kaŋ (IEC), wolu be kuwolu parendi kaŋ ne ñiŋ temboo la, kaatu peresidaŋ aniŋ dipitee karitee fayoo be ke la saŋ naalaa. A maŋ mee IEC la ñaatonkoo Ndondi Njaji, taata futa bankoo la peresidaŋo Yaayaa Jamme ka IEC la looŋaa yitandi kariteefayi naalaa la kuwo la.

A be diyaamu kaŋ kibaaritaalaalu ye tumoo meŋ na a bota Jamme yaa, Njaji ko, kuu jamaalu be jee mennu ñanta ke la kariteefayoo la kuwo to. Wolu le mu ka moolu toolu bondi bukoolu to, mennu ye a loŋ ko, ò maŋ tara baluuriŋ, aniŋ ka moolu toolu safee, mennu siita kariteefayoo la. A ko, a la hamoo mu ñiŋ ne ti, ka joraŋolu soto, meŋ be ò la dookuwolu sooneeyandi la.

Moodu Kante 17.11.2005

Ankaliteeri jula baalu futata Kambiya

Moo taŋ luulu, mennu mu jula baaluti, wolu le futata Kambiya bankoo kaŋ kabo naŋ Ankaliteeri bankoo to. Waato meŋ na ò be loonkuŋ kiliŋ kumpabo la bankoo kaŋ, ò niŋ Kambiya bankoo la jula baalu ye beŋolu soto ka safaaroolu la kuwolu kacia.

Wo moolu la naa bankoo kaŋ, wo le mu ka bankoo la safari bundaa juubee. ò la ñaatonkoo, meŋ mu *Basil Palmer*, a ye a yitandi kibaaru saferilaalu ye ko, itolu mmoo taŋ luuloolu kono doolu ka safaaroo ke tubaabu luntaŋolu la, doolu ko buŋ loo, doolu ka feŋolu dadaa aniŋ fannaa jamaa. *Basil* ko ò la hamoo mu ñiŋ ne ti ko, ka Ankaliteeri diŋolu, mennu mu moofiŋolu ti, ka wolu samba naŋ bankoo kaŋ ka safaaroo yiriwandi. A jikita ko, Kambiya mu banku le ti, safaaroo be beteyaa la daameŋ.

Moodu Kante 17.11.2005

Cooci kutoo loota Kambiya

Katolikoolu, mennu be Kambiya bankoo kaŋ, wolu le ye cooci kutoo yele Kaanifiŋ tiliboo maafano la Nofemba karoo tili taŋ niŋ fula.

A be kawandoo ke kaŋ tumoo meŋ na, a be jee daa yele la, katolikoolu la ñaatonkoo bankoo kaŋ, *Bishop Michael Cleary* ko, Musa la konkoo jankuta le aduŋ moo koteŋ buka a maa fo diina ñaatonkoolu doronj. A ko katolikoolu la coocoolu be mu Alla mansoo la taradulaa le ti, bari *Cleary* ye a yitandi moolu ye ko, coocoo mu duwaa buŋo le ti aduŋ a keta teemoo ti kanoo la aniŋ Yeesu Kiristu.

Moodu Kante 17.11.2005

Jusuñaburaŋo diita Seerekundaa juloolu la

Kodoo, meŋ taata fo dalasi miliyoŋ kiliŋ niŋ feŋ, talaata moolu teema, mennu la feŋolu kasaarata dimbaa to, meŋ bota wo marisewo to komanto. Kambiya mansakundaa la minisita doo, *Nenneh Macdouall Gaye*, a ye ñiŋ kodoo kafundi ñoola. Kompani jamaalu, ko meŋ *Elton, Gamcel* aniŋ *Gamtel*, ye danku a la kumandiroo la ka ì buloolu kafu ñooma ka moolu maakoyi, mennu la feŋolu janita dimbaa to..

Minisita *Nenneh Macdouall Gaye* diyaamuta mansakundaa too la. A ye waafirilaalu yaamari ko, itolu bee ñanta ke la kiliŋ ti aduŋ ì kana soŋ feŋ na, meŋ niŋ marisewo la luwaalu maŋ taa ñoo la. *Nenneh* ko, ì ñanta ì hakiloolu tu la moolu to, mennu ka kuuraŋo dundi siloolu la, meŋ niŋ luwaa maŋ taa ñoo la. A ko, ate be jee peresidaŋ Jamme too la, kaatu wo le ye a londi wo palaasooto ka Kambiya moolu maakoyi aniŋ ka dookuwo ke bankoo ye.

A ye a yitandi ko, moolu mennu maŋ ì la jusuñaburaŋ soto foloo, ì be a dii la ì la ñaato.

Momodu "Justice" Daabo 3.11.2005

Kantoora seefoo faata

Seefoo meŋ be Kantoora bankoo kaŋ, Allaji Yukaasi Tunkara, faata Bansaŋ lopitaanoo to Okutooba karoo tili muwaŋ niŋ woorowula tumoo meŋ na, a saasaata waati sutuŋo kono.

Tunkara, meŋ bota Suduwoli saatewo to Kantoora bankoo kaŋ, keta seefoo ti sanji wooro koomanto, waatoo meŋ na seefoo meŋ be jee, banta.

Momodu "Justice" Daabo 3.11.2005

Tubaabu jamaa be naa la ñinaŋ

Bundaa, meŋ marata Tubaabu luntaŋolu la kuwolu la, ye ñiŋ ne tandii de, ñinaŋ sargo Tubaabu luntaŋolu, meŋ be taa fo wuli taŋ kononto niŋ seyi, ì jikita ko, wolu be naa la Kambiya bankoo kaŋ ñinaŋ Tubaabu sanjaanoo. Ñinaŋ Tubaabu luntaŋolu la nankamoo be sele la moo wuli seyi.

Kibaaroolu to, ì ko Tubaaboolu, meŋ taata fo moo keme fula niŋ taŋ niŋ kiliŋ, wolu le jiita Banjuni kuluntiilaa jiidulaa to Okutooba karoo tili muwaŋ niŋ kiliŋ. Ninnu keta kafu foloo le ti, meŋ bota naŋ ñinaŋ ka bo *Skandinavia* (wo mu Tubaabu bankoolu ko meŋ *Sweden, Danmark* aniŋ *Finland*).

Momodu "Justice" Daabo 3.11.2005

Konkoo be duniyaa moolu la

"Ñaa-wo-ñaa, domoroo be siyaariŋ ka kee-wo-kee, musu-wo-musu, dindiŋ-wo-dindiŋ balundi ñiŋ duniyaa kono, bari moo meŋ taata fo moo miliyoŋ keme seyi taŋ luulu (850.000.000), konko jawoo be wolu le muta kaŋ", duniyaa la kafu baa (UN) la ñaatonkoo *Kofi Annan* ye wo tandii. A ko, katakuwolu ñanta lafaa la le niŋ a ye a tara, ñ lafita konkoo niŋ fuwaari jawoo bayi la janniŋ sanji taŋ ye ñaato (2015).

Kofi Annan be diyaamu kaŋ Okutooba karoo tili taŋ naani tumoo meŋ na, duniyaa la domoroo luŋo be juura kaŋ.

Moodu Kante 28.10.2005

Kambiya niŋ Senekaali la naanewo yeleta

Naanee soronŋo, meŋ be nuŋ Senekaali niŋ Kambiya teema, saayiŋ wo kuwolu bee banta le. Okitooba karoo tili muwaŋ niŋ naani Kambiya la ñaatonkoo Yaayaa Jamme taata nuŋ Senekaali, ate niŋ peresidaŋ Abudallayi *Wade* ka wo kuwolu kacaa daameŋ. *Nigeria* la peresidaŋo, *Olusegun Obasanjo*, wo le ye wo diyaamoo ñaatonkayaa, aduŋ wo keta ñaatotaa baa ti *Wade* niŋ Jamme teema.

Niŋ ali hakiloolu be a kaŋ ñiŋ banku fuloolu maŋ diyaa kabiriŋ waatoo meŋ na Kambiya mansakundaa ye ì la feriyoo daa lafaa Okosi karoo kono. Kabiriŋ wo waatoo motoolu fanaa maŋ tamba noo wo banku fuloolu teema, meŋ keta bataa kuwo moolu bee ye. Kambiyaa moolu ye bataa soto kaasoo la kuwo to aduŋ Senekaali dasita sukuroo la, sako Tambakundaa tundoo to.

Saayiŋ ñiŋ banku fuloolu kambenta ko, Bambatendaa niŋ Yelitendaa la sali loo, ì be wo kuwo bula la Moofinduu la kafu baa le bulu, ì ka a fo meŋ ye *ECOWAS*.

Moodu Kante 28.10.2005

Kambiya ye siisee waafoo toŋ

Bundaa meŋ marata jaatakendeyaa la bankoo kaŋ, wolu le a yitandi ko, ì maŋ soŋ juloolu ye siisewolu waraŋ siisee suboolu bondi naŋ *Asia* tundoo to ka ì waafi bankoo kaŋ.

Ì la daliiloo mu niŋ ne ti ko, siisee kuuraŋo be wo tundoo to maafano la aduŋ a kuuraŋ ñiŋ ka hadamadiŋo fanaa muta le. Ì ye niŋ ne bambandi juloolu bee la ko, niŋ ì ye moo meŋ muta, a ka siiseewolu safari ka ì bondi *Asia* tundoo to, ì be kuu koleyaariŋ baa le laa la wo maarii kaŋ.

Moodu Kante 28.10.2005

Jamme ye sunkari sukuroo dii Kambiya moolu la

Kambiya la ñaatonkoo Yaayaa Jamme, wo le ye sukuru bootoolu janjandi moolu ye bankoo kaŋ ka sunkaroo la horomoo niŋ neemoo yitandi Kambiyankoolu ye.

Waatoo meŋ na a be wo diiroo ke la, a ye a fo a la bankoo moolu ye ko, ñinaŋ maanoo daa te jee, kaatu a be keeriŋ ne aduŋ a daa be diyaariŋ marisewolu to. Yaayaa Jamme ye ñaatonkoolu dandalaa ko, moolu mennu ye sukuroolu taa ì la moolu tooyaa la, ì si wo sukuroo talaakuu moolu teema. Aduŋ a ko, wo maŋ ke waafi taa ti. Niŋ a ye moo-wo-moo muta ka wo sukuroo waafi, a be wo maarii samba la buŋ jawoo to.

Moodu Kante 28.10.2005

Kambiya la moo fula faata *Nigeria* la kulintiilaa asidango to

Iburaahiima Njayi anij Sirifu Konte, itolu le mu Kambiya diŋolu ti, mennu daa bulata kulintiilaa asidango to, meŋ keta *Nigeria* bankoo Okutooba karoo tili muwaŋ niŋ fula. Moo keme kilij taŋ woorowula niŋ wooro (177) be wo kulintaaloo kono aduŋ ì bee foota ì niyolu la. Niŋ Kambiyankoo fuloolu be dookuwo la nuŋ kodimaabobuŋ doo le to, ì ka fo meŋ ye *Trust Bank Gambia Ltd* aduŋ makaamu baa le be ì bulu nuŋ wo dulaa to.

Moodu Kante 28.10.2005

Kambiya be jikirij ko, ì la sotoo be lafaa la

Faamara Jaata, Kambiya la Kodibuŋ Baa (*Central bank of the Gambia*) la ñaatonkoo ye a yitandi ko, jikoo be jee le ko, bankoo la naafuloo sotoo be sele la santo karidantaŋ ñaato. A ko, wo sababoo be ke la ñinaŋ saŋo la sanji naa, Tubaabu luntaŋolu la naa bankoo kaŋ anij safaaroo bundaa, meŋ yeleta ì niŋ Senekaali teema. A ko, wolu bee mu taamanseeroo le ti, bankoo la sotoo be lafaa la. Jaata ko, feŋolu daa jiita baake le aduŋ wo ye a yitandi ko, bankoo la sotofeŋolu fanaa be yiriwaa la kendeke.

Moodu Kante 28.10.2005

Kambiya mansakundaa ye kulintiilaa kutoo soto

Point la kibaari kayitoo ye a yitandi ko, Kambiya mansakundaa ye kulintiilaa kutoo le soto, meŋ ì ye a loŋ ko, bankoo la ñaatonkoo le be a dookundi la. Ì ko, kulintiilaa ñiŋ ye jooranŋ betoolu le soto aduŋ *Taiwan* bankoo le Kambiya mansakundaa deema wo kulintiilaa la. Ñiŋ banku fuloolu, teeriyaa baa le be ì teema aduŋ ì ka ñoo deemaa baake.

Sekitemba karoo kono Kambiya la ñaatonkoo Yaayaa Jamme taata Amerika bankoo to, duniyaa bankoolu la ñaatonkoolu la beŋ baa be kerij daameŋ. *Taiwan* daa maŋ tara ñiŋ kafoo kono, ì ka a fo meŋ ye ko *UN*. Yaayaa Jamme ye a fo beŋo ñiŋ to ko, bankoolu ñanta *Taiwan* dundi la ñiŋ kafu baa to.

Moodu Kante 28.10.2005

Musoo ye a keemaa faa

Faatumata Jallo, sanji taŋ niŋ luulu musoo, wo le ye posinoo dii a keemaa la, a faata Jibooro saatewo kono. A kewo ñiŋ too mu Alifa Soo le ti, aduŋ sanji taŋ naani keebaa le mu.

Ate musoo ñiŋ, a la wuluulaalu ye a futundi wo kewo la diyaakuyaa. Hani wo, a maŋ lafi wo la ñaa-wo-ñaa, ì ye a foriseetoo dii wo keebaa la. Bari kabirinŋ polisoolu ye ate musoo ñininkaa a ko, ate le faŋo ye wo maasiiboo ke, kaatu a maŋ lafi kewo ñiŋ na. Futuwo ñiŋ bee keta lookuŋ fula le kono, bari wo kono a ka bori siiña saba, bari ì ka a diyaakuyaa murundi kewo ñiŋ yaa.

Moolu, mennu be loorij musoolu la ñantoolu la kuwo la bankoo kaŋ, wolu kono Faatumata Jahumpa Siise ye a yitandi ko, ñiŋ sunkutundiŋo ye a faŋo je daameŋ, wo dulaa mu

mantooroo le ti, kaatu lsilaamoo, meɲ i ye a loɲ ko, moo jamaa ka wo le nooma ñiɲ bankoo kaɲ, wo diinoo maɲ soɲ diyaakuyaa futuwo la. Jahumpa Siise ko, moo buka duwaa hadamadiɲo ye faa teɲ; Alla le niyo dii wo to, ate le ñanta a bo la. A ko, itolu mennu be kafoolu to, mennu ka musoolu aniɲ dindiɲolu la ñantoo kanta, ì be ì kata daɲolu ke la le ka a je ko, luwaa ye balafaa soto Faatumata Jallo ye, meɲ ye a keemaa faa teɲ. Siise ko, luwaalu be laariɲ ne ko, wuluulaalu maɲ ñaɲ na dindiɲolu dii la diyaakuyaa kono.

Ami Boojaɲ Siisoho fanaa be kafu doo le to, ì ka a fo meɲ ye *Gamcotrap*. A ko, kanoo de maɲ ke feɲ ti, meɲ i ye a loɲ ko, moolu ñanta a diyaakuyaa laa la moo kaɲ. A ko, Faatumata la kuwo, a si ke noo, a maɲ ke ate fanaa sawoo ti ka kewo ñiɲ faa, bari kuwo laaɱaa le ye a saabu. A ko, luwaa maɲ soɲ moo niɲ dindiɲo ye laañooyaa ke aduɲ Faatumata mu dindiɲo le ti.

Ami Silla Saari fanaa sonta ko, mantooroo baa le boyita ñiɲ sunkutundiɲo kaɲ. Moolu ñanta wo aadoolu doron ne taa la, mennu beteyaata. Aduɲ a ye a yitandi ko, futuwo ñanta ke la ñiɲ a ye a tara kewo ñiɲ musoo sonta ñoo ma. "Ka bo ñiɲ Faatumata la kuwo la", Ami Sillah ye a dantee, "wuluulaalu ñanta feɲ karaɲ na."

Moodu Kante 16.10.2005

Tubaabuduu taalaalu la bataa

Moo jamaa, mennu be Moofinduu sako fondinkewolu, ì ye a miira ko, ì la baluwo te beteyaa noo la ì fansuɲ bankoolu to niɲ a ye a tara, ì maɲ taa Tubaabuduu bankoolu to.

[Image:17102005_172511_0.jpg]

Ka bo Sekitemba aniɲ Okitooba karoo kono ñinaɲ saɲo, Moofinduu fondikee jamaa le ye bataa soto *Morocco* niɲ *Spain* teema. Doolu foota ì niyolu la, ì ye doolu soron, ì ye doolu murundi ì boodulaalu to. Dulaalu, bataakuwolu be siyaariɲ daameɲ, wolu le mu *Ceuta* aniɲ *Melilla*, dulaa labarɲolu Moofindulaa jaɲ, Tubaabu bankoolu ye mennu mara. Moolu ka katakuwolu bee ke ka sawuɲ sansarɲolu la, *Spain* ye dulaalu mennu sansarɲ.

Wo keta nuɲ tumoo meɲ na moo wuli-wuloolu ye feeroo siti ka bo *Morocco* ka duɲ *Spain* kono diyaakuyaa, aduɲ wo kuwo naata *Spain* mansakundaa dimiɲ baake. Ì ye polisoolu kii jee ka wo moolu murundi kooma ka taa *Morocco*. Kabiriɲ wolu futata *Morocco*, wolu la mansakundaa fanaa naata wo moolu ñaamootoo fayi keñewuloo kono, domoroo niɲ jiyo buka soto daameɲ. Bari kibaaroolu ye a yitandi ko, *Morocco* soojaroolu ye wo moolu tilimbaliyaa jee baake ka ì lipa, ka doolu buɲ kidoo la ka ì faa. Kafoolu mennu be looriɲ hadamadiɲolu la ñantoolu la duniyaa kono, ì ye *Spain* niɲ *Morocco* mansakundaa jalayi wo kuwo la.

Kambiya mansakundaa ye ì la moo taɲ wooro bondi naɲ jee ñiɲ waatoo kono.

Moodu Kante 16.10.2005

Konokarakatoo ye moo keme saba faa Bisawu

[Image:30092005_162611_2.jpg]

Kibaaroolu, mennu bota Jinee Bisawu, ye a yitandi ko, kuuraɲo, ì ka a fo meɲ ye ko konokarakatoo waraɲ koleera, a ye moo keme saba le faa wo bankoo to. Wo kuwo naata a tinna fo Bisawu mansakundaa ye toɲ laa silakaɲ domoriwaafiroo la.

Jine Bisawu la bundaa, meɗ marata jaatakendeyaa la, ye a yitandi ko, moo wuli taɗ niɗ kononto aniɗ taɗ luulu le ye wo kuuraŋo soto foloo. Adu ò ye a fo ko, a be wajabi ka jee hani ka bii. A ye moolu mennu muta, ò jamaa bota Bisawu saatee baa to.

Ñiɗ konokarakatoo mu jiikuuraŋo le ti, aduɗ saɗ-wo-saɗ, niɗ samaa siita, a ka feeñi Moofinduu la Tilijii maafano la. Koomanto a feeñita Senekaali, a ye moo jamaa faa. Ì ye a yitandi ko, Kambiya fanaa, a ye moo dantaɗ faa jee aduɗ moo jamaa be laariɗ Banjunu lopitaanoo to (meɗ be nataaloo bala). Dokitaroolu ye wo konokarakati kuurantoolu landi ò faye, kaatu ò silata kuraŋo ka naa sawuɗ saasaatoo doolu la.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Moofinduu la ñaatonkoolu benta

Banku ñaatonkoolu Moofinduu la Tilijii fanku deɗ na kafoo (*ECOWAS*) ye tili fula beɗo baɗ Arijuma luɗo Najjiriya la saatee baa to, Abuja.

Kuu kummaa saba le kacaata ñiɗ beɗo to: Wolu kono *Ivory Coast* bankoo la politikoo keeña, kariteefayoo, meɗ ka naa ke Layibeeriya bankoo kaɗ, aniɗ naanee sonkoo meɗ be Kambiya niɗ Senekaali teema.

Banku ñaatonkoolu ye Najjiriya bankoo ñaatonkoo Obasanjo le tomboɗ ka naanee sonkoo baɗ Kambiya niɗ Senekaali teema.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Seenii Mbayi maɗ faa

Diyaamu jamaa be keta tumoo meɗ na, Seenii Mbayi ye kariteefayoo kaɗee, meɗ keta Saalum Santoo Sekitemba karoo tili muwaɗ niɗ kononto. Kibaaroo naata janjaɗ ko, saa le ye Seenii Mbayi kiɗ aduɗ a faata le. Bari saayiɗ kibaaroolu naata de ko, Seenii Mbayi be kendeyaariɗ ne aduɗ feɗ maɗ a soto.

Ì ye kibaaroolu meɗ kii bankoo la radiyo buɗo to Seenii Mbayi la saayaa la, a la moolu ye wo kumoolu bayi ko, tooña te jee. Ì ko, m̃ be temboo meɗ to faɗ, Seenii Mbayi be muruɗ-muruɗ kaɗ ne Saluum Santoo kariteefayi kaabiloo kono ka moolu tentu kariteefayoo la kuwo la.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Taayiwaafilaa soronta

Bunduɗ kiitiibundaa ñiɗ kari tambilaa bandulaa ye fondinkee doo soronɗ sanji saba bunjawo to tumoo meɗ na, luwaa buloo laata a kaɗ ko, a ka taayi le waafi.

A la kumakaɗo to kiitiibuɗo to, poliisoo meɗ loota mansakundaa tooyaa la, Koobul Tuure, ye ñiɗ ne fo ko, Julayi karoo kono ñinaɗ saɗo, poliisoolu taata Amadu Saajo la buɗo to aduɗ ò ye taayi tara jee, meɗ taata fo karaamoo keme luulu niɗ muwaɗ. A ko, kabiriɗ Saajo ye poliisoolu je, a borita, bari ò naata a muta ñaa-wo-ña.

A be kiitii buɗo daani kaɗ tumoo meɗ na, Saajo ko, ò si yamfu a ye. A ko, a maɗ dookuwo le soto fo a si a la dimbaayaa balundi noo. Wo kamma la a ka ñaamoo waafi.

Bari kiitiiteyilaa *Moses Richards* naata a fo a ye ko, wo maɗ ke kuma kummaayaariɗo ti luwaa ñaatiɗo la, baawo ñaamawaafoo mu feɗ ne ti, meɗ ka jamaa tiiña.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Ì ye *Nino* kalindi

Nino Vieira ye a kalindi ñiɗ Sibiti tambilaa ka ke Jinee Bisawu la ñaatonkoo ti waatoo meɗ na, a ye kariteefayoo kañee kari fula koomanto.

Nino Vieira, meɗ ye Jinee Bisawu mara fo sanji taɗ niɗ kononto janniɗ ò be a bondi la kuudeetaa to sanji woorowula koomanto, a ye a kalindi beɗ baa to Bisawu saatee to. A la noomalankoolu, soojaari ñaatonkoolu aniɗ moolu, mennu be siiriɗ ò la bankoolu ye jee, wolu bee benta jee.

"N na maraloo kono m be a kata la le ka baadiɗyaa niɗ kafuñoomoo sooneeyandi", *Vieira* ye ñiɗ tandii.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Kambiya la jii kuwo ka taa ñaato

Baayi Maasi Taal, misita meɗ marata jiyo keeña la, a ye ñiɗ ne fo ko,

Kambiya be ñiɗ temboo meɗ to, a maɗ jamfa kotenke ka jii seneyaariɗ niɗ jii tankandiriɗo futandi moo siidulaa taɗ woorowula niɗ luulu ye kemoo kono, mennu be santo la saateewolu to.

A be diyaamu kaɗ tumoo meɗ na Kayirabaa Hoteloo to, Taal ye ñiɗ fo de, Kambiya bankoo be katakuwo bee ke kaɗ ne ka jii kuwo sooneeyandi Kambiyankoolu bee ye, janniɗ sanji luulu naalaa.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Kee meɗ ñapita musoo kaɗ

Sana Sowu, fondinke meɗ ñapita musoo doo kaɗ Sibanoori, ò ye a soronj sanji luulu waatoo meɗ na, a sonta ko, a ye ñiɗ baarakuu jawoo le ke.

Sana Sowu, ò ko ñinaɗ saɗo, a taata Sibaanoori maanifewolu to aduɗ a ye musoo laañooyaa diyaakuyaa. Kaatu musoo ñiɗ maɗ soɗ Sowu la, a naata a lipa dokoo la, wo koolaa a ñapita a kaɗ.

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Sanfeteɗo ye fondinke faa Kunjuuru

Niikuyaakuu baa sotota Kunjuuru saatee to tumoo meŋ na sanfeteŋo ye fondinkee doo faa baa kono. Fondinkee ñiŋ, ì ka a fo meŋ ye ko Caare, a faata waatoo meŋ na sanfeteŋo jolonta kulunŋo daa la, a be meŋ kono.

A be diyaamu kaŋ kibaaritaalaalu ye waatoo meŋ na, Alaaji Saari, Caare kafuñoomaa ye ñiŋ ne fo ko, ì be baa diinaŋo le to niŋ sanfeteŋo jolonta dulaa to, meŋ sutiyaata ì la kulunŋo la. Saari ko, "Wo waatoo le Caare jolonta jiyo kono ka kana, aduŋ ñà ñiinindiroo ke le faŋ-faŋ, bari ñm maŋ a jee."

Momodou Justice Daabo 5.10.2005

Fondinkee ye ninsoo laañooyaa

Siilaalu, mennu be Kootu, ì naata jaakalikuu baa le soto, a maŋ mee baake tumoo meŋ na, ninsikantarilaa ye fondinkee doo muta, a niŋ ninsoo be kafu kaŋ.

A be diyaamu kaŋ *mandinka.org* sayitoo ye waatoo meŋ na, ninsi kantarilaa Momodu Laamini Jallo ye ñiŋ ne tandi de, a be a la suwo kono le soomandaa talaŋ luulu waatoo la tumoo meŋ na, a naata maakaŋo moyi a la kooree kono. Wo kamma la a taata kooree ñiŋ to ka a loŋ, meŋ be keriiŋ. A ye fondinkee doo tara, a be ninsimusoo kafundi ñooyaa kaŋ.

Jallo ko, wo waatoo le a naata fondinkee ñiŋ bayindi, bari a maŋ a muta noo. Bari a maŋ mee doronŋ, fondinkee ñiŋ naata muruŋ aduŋ wo waatoo a ye a muta. A ko de, ñiŋ maŋ ke foloo ti, a be moolu muta kaŋ, ì niŋ ninsimusoolu ka kafu. Wo kamma la Jallo naata daanaroo ke mansakundaa la, fo ì si ñiŋ moo siifaalu muta ka ì samba luwaa ñaatiŋo la. A ko, niŋ konoo be ninsoo la aduŋ a niŋ moo kafuta, a diŋo meŋ maŋ wuluu, ka faa le.